

افزایش بی‌سابقه جمعیت غیرفعال؛ ۴۰ میلیون نفر در ایران کار نمی‌کنند

۶.۵ میلیون نفر از جمعیت کشور در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۲ بر تعداد افراد غیرفعال کشور افزوده شد و در حال حاضر ۳۹.۵ میلیون نفر از جمعیت کشور نه شاغلند و نه بیکار و با اینکه در سن کار قرار دارند اما در توسعه کشور نقشی ندارند و صرفاً مصرف‌کننده هستند.

همشهری‌آنلاین: ۶.۵ میلیون نفر از جمعیت کشور در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۲ بر تعداد افراد غیرفعال کشور افزوده شد و در حال حاضر ۳۹.۵ میلیون نفر از جمعیت کشور نه شاغلند و نه بیکار و با اینکه در سن کار قرار دارند اما در توسعه کشور نقشی ندارند و صرفاً مصرف‌کننده هستند.

مهر نوشت: بررسی آمارهای ارائه شده از سوی مرکز آمار ایران در سال‌های گذشته نتایج عجیب و در عین حال تامل‌برانگیزی از وضعیت فعالیت اقتصادی و اشتغال در ایران ارائه می‌دهد به نحوی که تا پایان سال گذشته (آخرین آمار ارائه شده توسط مرکز آمار ایران) چیزی بیشتر از ۳۹ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از جمعیت کشور اساساً در محاسبات و آمارهای تخصصی وارد نشده‌اند و به عبارتی نه شاغل هستند و نه بیکار.

این گروه بزرگ از جامعه که تقریباً ۲ برابر کل جمعیت فعال کشور را تشکیل می‌دهد قدرت کوچکترین اثرگذاری را در تولید، توسعه و پیشرفت کشور بر اساس آمارهای ارائه شده ندارند و کاملاً متکی به حدود ۲۴ میلیون نفری هستند که امروز جزو جمعیت فعال اقتصادی کشور محسوب می‌شوند.

۳۹.۵ میلیون نفر نه شاغلند و نه بیکار!

تامل‌برانگیزتر اینکه طبق تعریف مرکز آمار ایران، بخشی از جمعیت فعال کشور نیز ممکن است بیکار باشند و تنها به دلیل قرار داشتن در سن کار جمعیت فعال خوانده می‌شوند. تعریف مرکز آمار از جمعیت فعال این است: تمام افراد ۱۰ ساله و بیشتر (حداقل سن تعیین شده) که در هفته تقویمی قبل از هفته آمارگیری (هفته مرجع) طبق تعریف کار، در تولید کالا و خدمات مشارکت داشته (شاغل) و یا از قابلیت مشارکت برخوردار بوده‌اند (بیکار)، جمعیت فعال اقتصادی محسوب می‌شوند!

همچنین طبق تعاریف ارائه شده، سن کار در ایران بین ۱۰ تا ۶۵ سال است و یا دستکم آمارها از این گروه سنی ارائه می‌شود. در عین حالی که دولت‌ها در سال‌های گذشته از اشتغال زایی میلیونی سخن گفته‌اند و همواره آمارهای گوناگونی نیز در این زمینه ارائه شده است، اما گزارشات مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که نرخ مشارکت اقتصادی در سال ۹۲ نسبت به سال ۸۴ به میزان ۳.۴ درصد کاهش یافته است.

کاهش نرخ مشارکت اقتصادی نشان‌دهنده افزایش تعداد انصراف‌دهندگان از ورود به بازار کار؛ همچنین افزایش تعداد زنانی که از پیدا کردن شغل ناامید شده‌اند و یا نشان‌دهنده انصراف موقتی گروه‌هایی از جامعه است که به جای ورود به بازار کار ترجیح داده‌اند دوباره به دانشگاه بروند.

از سوی دیگر، در جمعیت حدود ۲۴ میلیون نفری فعال اقتصادی کشور در سال گذشته زنان خانه‌دار، سربازان، دانشجویان و دانش‌آموزان نیز وجود دارند که جزو جمعیت فعال اقتصادی کشور محسوب شده‌اند. در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۲، بر تعداد جمعیت غیرفعال کشور (نه شاغل و نه بیکار) ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر افزوده شده است و این موضوع به این معنی است که در ۸ سال گذشته نیز به جای افزایش تعداد گروه‌های شاغل و فعال اقتصادی، ۶.۵ میلیون نفر نیز به جمعیت غیرفعال پیوسته‌اند!

افزایش ۶.۵ میلیون نفری جمعیت غیرفعال

کارشناسان بازار کار می‌گویند از دلایل کاهش نرخ مشارکت اقتصادی، ناامیدی و مایوس شدن بخشی از جوانان از یافتن یک شغل مناسب است که طی آن بخشی از زنان و مردان دستکم به صورت موقتی قید یافتن شغل را زده‌اند که این مسئله به صورت بالقوه به زیان کشور خواهد بود چون بخشی از جمعیت میلیونی آن به جای مشارکت در تولید و توسعه کشور، در سرگردانی به سر می‌برند و امکان هیچگونه استفاده‌ای از توان آنها وجود ندارد.

طبق آمارهای موجود، نرخ مشارکت اقتصادی زنان همواره کمتر از مردان بوده است که این موضوع به ورود کمتر زنان به فعالیت‌های اقتصادی و همچنین وجود فضای نابرابر رقابتی در بازار کار برای تصاحب یک فرصت شغلی از سوی زنان و یا مردان بر می‌گردد. به بیان ساده‌تر، به دلیل مردسالار بودن بازار کار ایران؛ تمایل و گرایش کارفرمایان به جذب نیروی کار مرد نیز به مراتب بیشتر از جذب نیروی کار زن است.

به صورت کلی، نرخ مشارکت مردان از ۶۴.۷ درصد در سال ۸۴ به ۶۳ درصد در پایان سال ۹۲ کاهش یافته و در این بخش نرخ مشارکت زنان نیز از ۱۷ درصد سال ۸۴ به ۱۲.۴ درصد نزول داشته است. در عین حال، نرخ مشارکت اقتصادی چه برای مردان و چه زنان در فاصله ۸ سال گذشته کاهش یافته که نشانه‌های خوبی از امکان رونق اقتصادی و یا استفاده از ظرفیت‌های جدید نیروی انسانی در تولید و توسعه نیست.

طبق آمارهای ارائه شده، بر جمعیت فعال کشور (اعم از شاغل و بیکار) در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۲ تنها ۶۰۰ هزار نفر افزوده شده که شامل گروه‌های بیکار و شاغل می‌شود. علی‌رغم وزیر تعاون، کار و رفاه اخیراً اعلام کرده است مرکز آمار ایران اشتغال ایجاد شده در دوره ۸۴ تا ۹۲ را سالیانه تنها ۷۵ هزار فرصت شغلی اعلام کرده و هرگز خبری از ایجاد میلیون‌ها فرصت شغلی

نیوده است.

جدول وضعیت نرخ مشارکت - تعداد شاغلان و افراد غیرفعال کشور از 84 تا 92

سال	نرخ مشارکت اقتصادی (درصد)	جمعیت فعال (میلیون نفر)	جمعیت غیرفعال (میلیون نفر)	تعداد بیکاران
1384	41	23.2	33.3	2.6
1385	40.4	23.4	34.5	2.6
1386	39.8	23.5	35.5	2.5
1387	38	22.8	37.2	2.4
1388	38.9	23.8	37.3	2.8
1389	38.3	23.8	38.3	3.2
1390	36.9	23.3	39.8	2.8
1391	37.7	24.1	39.8	2.9
1392	37.6	23.8	39.5	2.5